

Mesi Juo Napano Pol Bivitauiiao Ban TIMOTI Verialiano Moti

Tunukuano bulati na niosi nei

Mesi juo nene napano Pol jirio ba ban Timoti naio bujo ka iliano novo nalo ka rijai Timoti napano naio be kiano bilbilu m̃eaka napano jo mijai naio. Burum̃ara jidomiano ea m̃esi nei, Pol ber ka Timoti ka sikili tu sikil ka riverial Yesu Kristo kiano ioluano vou. Mia naio ber kanio, ber naio monoka rivakar sikili verloglogiano riano na ioluano vou nei, vija Verikariano Moruo. Naio ber ka Timoti ka to rila iñauiano nei bogo nonovio ka verloglog tomu nalo, bija rim̃au ka rivur tomu nalo amei, be iakurano ga aver aiili rivova ka naio bija iñauiano na yimo lu na nai jo milαιο.

Pol jidom Timoti ka rivan re riasol iliano vovu nalo bija baravoiano nalo na maka ajikia ala vite novo tai leleio, mia be tena rilabulag tomu nalo ga.

Ea m̃esi nei bunu Pol ber ban Timoti taki bajago novo na kiano meuliano. Nine Pol kiano bajago na moneano a kiano bajago napano kiano jidomiano tebievi, a kiano bajago na tinienmiia tomu nalo, a kiano bajago napano naio bardulu bogokouo nalo na tomu nalo amila naio mijog kirvova laka ea mokotenano, mia naio jokea berial ga Yesu Kristo kiano ioluano vou.

Torogio nalo na niosi nei

Iliano moti 1:1-2

Pol miaia Atua bior Timoti bija mil ka verloglog
naio 1:3—2:13

Pol jian ilikakariano ban Timoti 2:14—4:5

Pol berii naio bija kiano iũaauano 4:6-18

Pol kiano iliano maariano 4:19-22

Iliano moti

¹ Koig keneriku Timoti, kiniou Pol nojo nebivitauia mesi nei biedu banso, napano jibe ka Atua kiano sidomiano, naio bitirilar ruei kiniou nebinimei nebe atevi na Kristo Yesu kiano. Kristo Yesu nene naio be bulapati na meuliano nene napano Atua berkar ka nalo napano amonea naio.

² Timoti, kiaku volkouano ka mia karamãdo Atua a Yesu Kristo kiado Tubo, naljuo adu burumãara tiniememiano, tinieiliano a tumãaroano to vijaso damãariga.

Iliano na sivaiano ban Atua

³ Jibe na napano korobiku nalo amila nua ruei binimei, kiniou nojomãa nomila Atua kiano iũaauano damãariga, nojomãa nomilotu ka naio ea kiaku iviso momou. Ana ea legiano a bogiano, ea aura na volkouano nalo, nojo tinieku maio kaso, nojo neber siva toru laka banio kaso.

⁴ Nojo nojidomii jogumiramo nalo na jogviano, ana mila na nojidom mũalea ka monoka nevedu namaluvo kaso bereio. Ver nejikia neial bereio miramo ga, mia kiaku iviso saaro mia saaro!

⁵ Nojo nejidomii bunu kiamo viekouoiano riano, napano joa korobimora napano tiramoruo Loes, karina joa konomo na Yunis, a jibe napano nebitilubarario ruei, vonganei mia joaso.

⁶ Naina naruei nojo nojidomii bunu ijaiano napano Atua mije banso bogo napano nomidu jumaku joa pariparimo ka nomioakoso. Nojidom never kaso mia kola re sebi na ijaiano nei rivatove, a mia jau monoka kala vilivili vatitigio rivu damariga.

⁷ Monoka tiniemo rimaio ka Niununo napano Atua jian ban kito, naio maka ve Niununo na morouano na kulorinio, a naio be Niununo na meroano, be Niununo na tiniememiano, a be Niununo na mila kulorinio naio rila vatitig kiano meuliano rimei memedu.

⁸ Verver be riano ka Niununo nei naio joa kiamo meuliano, jau koimou leleio re ka koverial Tubo kiano Ioluano van tomu nalo, a koimou re ka koverial kalo ka be riano, ka jau kobe kiaku bilbilu novo tai. Nalo abuku kiniou ea yimo na tetavokoiano bior kiano imauano, mia koimou re ka kiniou kanio. Vite na mia kala, mia jau monoka tiniemo saaro vija kiniou rivior jogvaiano na Ioluano Vou, rivanvano-o rivokar venia na Atua kiano moroano milaso kobe verare ka koimaukanio.

⁹ Atua, naio milarur kitojuro ruei, a bio kitojuro ka reiel ea kiano marabo na meuliano lu, mia bogo nonovio naio mijikia rijai kito. Nina maka bior ka kitojuro romimau kiano bo peli kitojuro romila venia, mia naio mila miyotuba ea kiano jidomiano bija kiano tiniememiano novo ban kito. Kiano tiniememiano na, naio mila vatitigio

jo bija Kristo Yesu beamu ruei, nua ea bogo na tikariano na kito tomu nalo na yetemeriba.

¹⁰ Mia tiniememiano nene jo jibe na banbano bokar vonganei kia navo, napano naio binimei miyotuba ea yetemeriba, maluvo ea mirado jelea kiado nairuriano Kristo Yesu. Naio binimei ea yetemeriba, naio mila nonovio moroano na mñariano binimei be tekurano tai, a kiano Ioluano Vou mila napano bogo na rojua yetemeriba kia navo, remijikia rejev meuliano na bo. A mila ka iorou, ana mia romijikia rava jouro bunu ea meuliano na mia maka rijikia ribisi bogo tai.

¹¹ Ioluano nene, naio nei naruei napano Atua bitirilar kiniou nebe kiano naverialiano, nebe kiano atevi, nebe kiano naverloglogiano.

¹² Kiaku imãauano nei naruei mila na kiniou nojo nabar bogo nalo napano jikirkili joomo ea yimo na tetavokoiano nei kanio, mia naio bo ga, naio maka ve titai ea kiniou. Maka noimou, bior nemijikia ka naina nomoneaio, naio be riano, a kiaku moneano ea naio jikili vatitigio ka venia na nomidu joa jumãano, mia naio bokar vatitigio vokar bogoti na maaro.

¹³ Tibe nei Timoti, kiniou nojidom never kaso ka jau monoka katakii vatitig mñarabo na iliano na memedu nalo na nejian banso, monoka kesikili kotu sikili ea Yesu Kristo bogo nonovio, a monoka kodu vatitig kiano tinietiano to rivujo ea kiamo meuliano.

¹⁴ Niununo Lu naio jo bujolou vatitig ea kiado iviso, mia kotuvan re ilivuiano nalo na naio

midu jo vatitig ea kiamo meuliano ruei, a koto kovitigar vatitigio.

Pol berii Onesiporas

¹⁵ Kiniou nemijikia ka jau komijog ruei lilia-niano tai na bova, napano namoneano nalo na tanobuku na toru ea vio Esia, nalo abilig taakalo ka kiniou ruei, a bija nalo na abe kiado bilbilu nalo, Paekelus bija Emojenis.

¹⁶ Mia kuruado novo nei Onesiporas, naio mila bo laka. Be iakurano ka nalo amiorkar kiniou ka m̄arimieni nalo na lakoiano nei, mia naio maka rimou ka rimei riyotuba ka kiniou, naio bitikar kiniou ea saba nalo miroano, ana nobolkouo ban Tubo ka naio rilivu ka naio rive toru rivija kiano bajulukuti nalo.

¹⁷ Naio binimei miyotuba Romo nei, maka vesiou lele vo mia naio milavio ka rial kiniou, banbano na naio binimei bokar kiniou ea vio nene.

¹⁸ Ana naio jo mila tenalo na bo ban kiniou bereio ea vio Romo nei, jibe ka ga napano naio mijai vatitig kiniou beamu ruei ka bogo napano nojo Eveso nua kia ga vo, jibe ka napano kumijikia vatitigio ruei. Naio bo ka kiniou jibe na, namonea ka mia Atua naio tinien tii naio ka bogoti maaro.

2

Yesu kiano toro na mira naio monoka rivar jogvaiano

¹ Keneriku Timoti, nojidom never kaso, bo ka kodu tiniememiano na Kristo Yesu kiano ve

toru ea kiamo meuliano, a mia komijikia kosikili vatitig ka kotu bogo nonovio.

² Bogo telabo ruei jau komiagago ka kiaku iliano nalo na nojonña nober ea mirano tomu nalo, ana vonganei monoka keial tomu nalo tai na nalo abe viekariano ka iñauano, kavari iliano nalo nei rivanlo, a iorou, ana nalo bunu amijikia averloglog lilian riva rivan tomu dolu nalo.

³ Kito tomu nalo na mira na Kristo Yesu kanano, mia kito rove terakurano, kanado bogo napano monoka roviviuo vija bogokouo to. Mia ver vonganei kiamo bogo, jau kajamo ka ga tibe ka togio na kiamo iñauano tai.

⁴ Kalavon ka kosidomii vatitig tomu na mira. Kialo iñauano ka aue kialo toro na toru kiano uolu kanano moroano rivatove ga, mia maka atu aiasol lo ea iñauano ninio nalo tibe napano tomu dolu nalo aju amila.

⁵ A kalavon ka kosidomii bunu mēaku nalo napano amila tikitiano. Nalo amilavon jikili ka atovulu, ka avokar kialo ijaiano tai, mia ver nalo amilakorov tuboiano, mia avuku bulaglo, maka ajikia avokar titai leleio.

⁶ Mia kosidomii bunu tomu nalo na amimāuka tiniavio. Toro na mimāu jikili mebijo toru, nina naruei toro napano bo ka naio rivar sinaniano eaio.

⁷ Saba nalo na kiniou nojonña neberenio, verver jau kosidomii vatitigio rivu kalo, mia Tubo riijaso ka kovokar kiano masouano nalo na bo a kiano jikiaiano nalo eaio.

Bo ka namoneano nalo asidomii Yesu tulaka

⁸ Ana nana monoka jau kosidomii loa kanio bogo nonovio, naio be Yesu Kristo. Naio miyotuba ea vio yetemeriba, miyotuba ea Tormoruo Parinio Tubo Teviti kiano yati, a iorou, amuebinio, karina naio meul bereio, jibe napano Ioluano Vou berenio. Nina Ioluano Vou napano nojo nomioliolu kanio,

⁹ a nina Ioluano Vou na nobokar jogvaiano toru kario ea vio na, nina mila na vonganei amiorkar niabeku nalo ka m̄arimieni nalo, jibe ka kiniou nebe toro tai na bova na lakoroviano na tuboiano nalo. Mia be titai napano tomu nalo maka ajikia aiorkario, naio be Atua kiano iliano lu, ka naio jo kia jaluvo ba maka ajikia atukovio kanio.

¹⁰ Kiniou nojo tinieku miia toru tomu nalo napano Atua bijauia bulaglo, ka nalalo amei avokar meuliano selia Kristo Yesu. A jidomiano nei naruei mila na bogokouo ninio na nojo naban ea, nina nojo nobokar kiniou jikili ga ka noto nala vite nonovio, ka nalo bunu ajikia avokar mermerano na vio mave na maka rijikia ribisi bogo tai.

¹¹ Iouano tai berii tenei, kiano iliano nalo be riano laka, napano ber jibe nei, berinavo
“Verver ravan ea m̄ariano vija naio,
mia romeul vija naio.

¹² Verver rotu sikili ea bogokouo,
mia roje tuboiano vija naio.
Verver rovilig taakado ka naio,
mia naio tuvan kito,

¹³ a verver ralaluv kito rojoru,
mia naio to rivokar kito sikili to,

bior naio midular kito be kiano, ana naio maka rijikia rila sibi, naiomaka rijikia rivuklar kito bereio.”

Toro na bo ka riñau Atua kiano monoka rivokar sikili ilirianiano

¹⁴ Namoneano nalo napano aju, monoka koto koverlogloglo ka nalo tinielo ribobogia re tenalo nei. A jau monoka keil sikili vanlo ea Atua siano, ka mia nalo avilvil ea re bunu lo. Nalo aju tinielo jerlo ka nioti na iliano nalo jibe ka na nalo aju amila, maka atu ala titai na bo, a maka atu aija lele nalo dolu na aju amiagago.

¹⁵ Venia nalo na ña jau komijikia kala tibe ka toro na bo tai na iñau-ano na Atua kiano, monoka kala nonovio aviniu ka rivu laka ea kiano siraragiano. Verver koiñau rivu tibe na naruei, ana mia maka kejikia koimou ka ñarati na kiamo iñauano bario, a komijikia komei kove toro tai na naverloglogiano na ilirianiano na Atua kanano van tomu nalo, rimemedu a rivu.

¹⁶ Kovitkar vatitig rivu ka ilikurani-ano na tomu nalo ajumña aberverenio janea vio. Iliano nalo na jibe na maka ve tena toa namoneano nalo kialo jidomiano, bior amijikia avurulo avan lie vo ea bajago nalo napano Atua naio maka sidomiio. Bo ka kavan re vaatara ka tomu nalo na ajumña amila jibe na,

¹⁷ bior kialo iliano nalo na jibe na, naio jibe ka menko va tai, napano jo jer toro mokotenano maka rijikia rimei rivu bogo tai.

Nemial jibe monoka never ka tomjuo nei Aemeneas bija Vaelitas, naljuo jibe na kija ruei,

¹⁸ bior nalo ajaluvo den m̃arabo na ilirianiano ruei, aju amioliolu ka kialo namoneano tai napano maka rive riano leleio. Nalo aju aber ka bogo maaro na yetemeriba, mia meuliano bereio den maariano to re bunu, bior ea kialo jidomiano, aber p̃eli Atua naio jo mila ruei, nina ea bogo na naio miñau ea kiado meuliano. Mia bogo na aju amioliolu ka kialo sibiano nei, nalo aju amila niegeniege tomu nalo miroano kialo moneano, mila na kialo jidomiano beve juo bereio.

¹⁹ A jau bunu monoka komemebiju re, bior yimo napano Atua naio jo miñaukanio, kiano bulapati burupati nalo ajikili aju jikili bo aju. Iliano nalo na ea Atua kiano Vivitauiano Lu aju, mia naljuo na memedu ka tivelinio napano nalo na ajuvan kito nei. Tai naio ber jibe nei, berinavo
Atua naio mijikia vatitigio kei nalo napano
abe kiano,

mo juo nene, ber jibe nei, ber

Toro na midu Tubo ea kiano meuliano,
naio monoka tuvan bajago va nalo na
m̃arabo na laiano na kariano kanano.

²⁰ Kalavon ka kosidomii tomu na saba toru kialo yimo nalo na tortoru. Joomo ea yimo nalo nene, remijikia reial baju na sinaniano nalo, napano tealo, amim̃au kalo ea niogo p̃eli puruveru na miuvu, a tealo, amim̃au kalo ea borotano p̃eli ea iesi ga. Nalo na amial lo bo, aju abio ka sinaniano ban ea kialo burum̃ara jokoluolu nalo, a nalo dolu, aju ajinan janea vio ga.

²¹ Mia kito tomu nalo jibe na ga. Toro na

mila kiano meuliano meravo bo, a be lu, a maka rimãauka iñauano na bova, mia kiano toro na toru rudu naio ka rimãauka kiano iñauano ve telabo napano bo ea mirano tomu nalo.

²² Verver kosidom ka jau kotibe na, monoka kotokovio ka tiniekariano nalo na jikili a tiniei-iano nalo na bova napano mñeaku nalo kialo jidomiano mijikia rivujo kanio. Jau monoka kalavio sikili ka kiamo meuliano rivujo ka memeduardo, a viekouoiano, a tinietiano, a tumãaro, mia tibe na mia rivu laka vanto vija nalo dolu napano kenemiu jidomiano takurano, napano kumitu kubolkouo ka Tubo ka kiano ijaiano.

²³ Bogo telabo, tomu nalo amijikia ala baravo ka nalo ka kialo vite vovuiano ðeli kialo jidomiano kinkin nalo, jibe ka maka ajikia vite. Bogo tai baravoiano nalo nei amijikia ava avokar napano nalo atuktuklo, ava dedade bereio, ana mia bo laka ka jau kava joomo re ea iliano nalo na jibe na.

²⁴ Toro na miñau kiado Tubo kiano iñauano, naio monoka ve re toro na rila baravo ka toro dolu, mia monoka rivijuku rivu kalo, monoka rijikia mñarabo nalo na verlogloglo riva melmelumu. Naio monoka re tinieno mimi soðeli, a kiano jidomiano ve tebievi rivu kalo.

²⁵ Peli bogo tai mia nalo tealoo tinielo ail die naio, ana ver naio rilavio ka rila kialo jidomiano to rimemedu, mia naio rimelumu rivanlo ga. Ea mñarabo na naruei ðeli mia Atua mijikia rudu bogo ve telisu kalo ka avilig kialo jidomiano bereio, amijikia avokar kiano ilirianiano.

²⁶ Nalo napano jibe nei, Simãaro jo bokarlo jikili ruei, naio jo mikurlo ka ala venia na naio jidom,

ana ver amijikia avokar bereio kialo jikiaiano na bo, mia amijikia avuro den kiano saba a kiano sibiano nalo.

3

Bajago nalo na parilo jikili ka bogo na maaro

¹ Timoti, monoka tiniedo bobogia re ka ea bogo maaro nalo na, mia monoka bogokouo ve miroano ayotuba.

² Mia monoka tibe na ga, bior ka bogo na mia tomu nalo kialo bajago riva rivova lie vo. Ea bogo na, mia nalo tibe nei:

mia ave tomu na asidomii nalo ga bereio
 mia asidomii ve toru ka veru
 mia avarvar kalo a ave m̃arou
 mia ave tomu na baravo
 mia maka ajikia ajogkar iliano na korobido
 nalo kialo
 mia maka ajikia aver siva ka vite tai
 mia ajidomii be iakurano ga ka vite nalo na be
 lu

³ mia maka tiniel tii tomu nalo dolu
 mia parilo jikili laka
 mia amioluolu a amil bova ka vite nalo na bo
 mia tiniel jer tomu nalo, atukulo
 mia maka asidom tenalo na bo

⁴ mia ala sibilili kialo bilbilu nalo
 mia maka asidomial ka titai
 mia ajidomii ka aber nalo ga abo
 mia maka tiniel tii Atua, a tiniel jii meuliano
 novo venia na ajidomio,

⁵ a verver alavon ka avokar kija iñauano nalo
 na tertelisu na Yimo Lu, nina ea kuluniabelo
 ga, bior ka napano kialo meuliano berial

ruei ka moneano ea Atua, kiano moroano riano na maka toalo leleio.

Nina naruei bajago nalo na tomu na bogoti na maaro kialo, a monoka koto rava vaataro re kalo.

⁶ Kiniou neber aua laka bunu ka tire nalo napano naverloglogiano nalo na sibiano nei aju ajeliviv ea kunualo. Tire nalo nene, tealo aju abar temiano na kialo kariano ruei, a tealo, jidomiano dolu nalo na jualo, mila mia bogo na tomu nalo abinimei bina ga jibe na, tire nalo nene tiniel m̃aro laka, maka kialo moroano ka tokovio kalo.

⁷ Venia na tomu nalo nei aberiio, mia nalo amonea ga vonganei, a aju amila jibe na banbano mia maka lele avokar jikiaiano na bo na Atua kiano ilirianiano.

⁸ Tomu nalo na aju abinimei nei, kiniou nemial lo ajibe ka uolu na ilirianiano memedu, jibe tormoruo Mosis kiano bogo re nua, napano naljuo nei Sanesi bija Sampres, abinimei aberloglog niegeniege tomu nalo miroano kialo jidomiano. Iñauano na naruei tomu nalo na aju amila kia navo, napano kialo jidomiano bilig ba bova, maka bunu avokar kiado viekouoiano, a ajaluvo aban ea dolu.

⁹ Venia napano nalo amila, naio bova laka, mia bogo na avar vironiano nene mia riyotuba bogo tai navo, tibe ka na miyotuba ka naljuo na neber vonganei. Bogo tai, nalo aiilo ka kialo sibiano nalo riyotuba ea vio medave, mia tomu nalo avitilubarario.

Pol kiano bajago novo nalo

¹⁰ Timoti, roju vio takurano bogo be ruei, mia nemijikia ka jau kobitikua vatitig kiniou. Jau komijikia kiniou jibe na, napano:

komijikia vatitig venia na nojomã neberloglog
ka tomu nalo

komijikia vatitig kiaku bajago

komijikia vatitig venia na nojidom ka
noimãuka ea kiaku meuliano

komial ka kiaku viekouoiano ea Kristo naio
toru jumãbe

komijikia ka kiaku jidomiano tebievi

komial ka tinieku jii toru tomu dolu nalo

komijikia ka bogokouo na vabe na binimei ea
kiniou, mia nejikili noju ga

¹¹ komijikia vatitig vovaiano nalo na kiaku
uolu nalo amila ban kiniou, jibe ka ea komeli
tolu na tortoru nei Antioko, Aekoniam, bija
Listra

ana komijikia niabe jalele na nabar ea jumãalo
ea bogo nene.

Jogvaiano nalo nei ajikili laka, mia nobokar
kiniou ga banbano nemial ka Tubo naio binimei
burular kiniou den bogo na jogvaiano nalo nei
nonovio.

¹² Nao, kito nonovio nalo napano rojidom
Kristo Yesu ka toa kito, ðeli roje meuliano na bo
vija naio, monoka rejikia ka mia ravar jogvaiano
ea kulo dolu nalo.

¹³ Nina naio bo ga, mia jogvaiano dolu na jo
na bova, nina napano tomu nalo na kirivova
bija tomu nalo na sibiano mia avario. Vonganei
aju amila bova laka ruei, a mia ala rivova tibe

na rivan riva rivoa lie vo, rivan riva rivoa nonovio.

¹⁴ Mia jau Timoti, koiñau ga vija jikiaiano nalo na bo napano kobokar ruei, a koiñau rivan tibe na vija moneano nalo nabo napano kejkili koju jikili vatitigio eaio ruei. Tiniemo bobogu ea re ka kumemi kei napano nuberloglogso,

¹⁵ jikar ea bogo napano jau telisu kia ga vo ea kanamo vonuo, binimei bokar banei, mia mila na komijikia vatitig Niosi Lu, na naio berloglog m̃arabo na ioruriano na tomu nalo napano amonea Kristo Yesu.

¹⁶ Vivitauiano Lu nalo nei, Atua Niununo joalo, mia amijikia aija kito ve toru laka. Nalo averloglog vatitig kito rivu, alabon kiado jidomiano, ala vatitig kiado bajago, a ala kiado meuliano rimeimemedu rivu,

¹⁷ rivanvano-o mia kito Atua kiano tomu nalo romei rovu a reve verare ka rala kiano iñauano novo nalo.

4

Pol mila ilivituniano ban Timoti

¹ Timoti, jibe ka kitojuo rojua Atua mirano, a ea Kristo Yesu siano, nebika denso ka jau kovar vatitig tenalo tai na nojidom nover kaso. Kitojuo remijikia ka be kiado Tubo, mia naio tibure nalo na añarm̃aro ruei vija nalo na ameul, a kitojuo roju rojidom temi laka ka kiano liliuano bereio, vija kiano navenatuboiano napano mia naio rivitiri lario, naruei mia monoka kojog vatitig iliano nei rivu.

² Venia na ka jau kala naio jibe nei: bogo nonovio monoka jau koioliolu ka Iliano Lu.

Verver bogo rivu ðeli bogo rivova, mia monoka kesikili kotu ka koverialio. Monoka kalavon ka kovuru tomu nalo, monoka kovururiri nalo napano aban ea m̃arabo dolu, a monoka kotunukakar nalo napano amonea.

Mia bogo na kala iñauano nalo na, bogo nonovio kiamo jidomiano monoka rive tebievi rivu, mia maka lele kejikia tiniemo riñaro ka koverlogloglo.

³ Bogo nalo aju abinimei ka mia tomu nalo maka asidom ka ajog verloglogiano nalo nabo, a mia tilinielo rivilulu bior jidomiano doldolu nalo, a mia atu avuru naverloglogiano ve miroano ka ðeli mia amijikia aver tenalo na bo kalo ka ajog rivu kanio.

⁴ Mia nalo atuvan jog kariano na ilirianiano, a mia alaluvuio m̃arabo, ava atakisor tukunuano nalo na tomu nalo ga amim̃aukanio.

⁵ Mia jau monoka tibe na re, a kala kiamo jidomiano to melumu ga, kovokarso ea bogokouo, kala kiamo iñauano ka koioliolu ka Ioluano Vou, a koiñau takii venia na Atua bioso ka koiñaukanio.

Pol mial vaataro ka auebin naio riñaro naruei

⁶ Ea tivelinio na kiniou, nomijog jibe vonganei nebinimei vaataro ea juluvati, nebinimei ea vio tai na mia monoka nala sida ka kiaku meuliano rivior Ioluano Vou, nemial jibe kiaku bogo ka notuvan vio na naio jo binimei kiana ruei.

⁷ Mia naio bo ga, ka nemijikia ka kiniou nojo nemila mira, nejikili vatitig bo; kiniou nejikiti, nejovulu nono bo; a kiniou nobokar moneano, maka notuvan bogo tai.

⁸ Tomu na memedu nalo na Tubo kiano mia nalo avokar batubatu lu, a be tinieku ka kiaku naio midu vatitigio jo mave ruei, ka mia rudu van kiniou ea legiano na maaro.

Ea bogo na, naio tibure tomu nalo rive memedu, a mia naio sian jidomiano van kito roviniu napano kiado jidomiano naio jikili ka rasirarago kuku ka kiano rimeiduluiano.

Iliano na maaro

⁹ Timoti, kiniou nojidom laka ka kalavio sikili ka kalasopeli komei kean kiniou ea vio nei.

¹⁰ Kiniou nojidomso laka, kuruado nei Dimas, vite nalo na vio yetemeriba abur kiano jidomiano banbano buro ba Tesalonaika. Ea kiado dolu nalo, Kresens bunu jaluvo ba Kalesia, a Taitas maka bunu to vija kiniou, naio ba Telmasia.

¹¹ Bilbilu tai ga naio jo bija kiniou vonganei, nina be Luka. Ana verver jau komijikia keleal Mak, mia kovuruio rimei vijaso, bior nemial ka naio jo miija kiniou toru ea iñauano na Tubo kiano napano nojidom nala.

¹² Tikikas, kiniou nemiila naio ba Eveso ruei.

¹³ Mia never kiaku tenalo tai, ver bogo na komei ea vio nei, mia jau kovarlo amei. Kiaku kulukoti na niavo, nabar ju bija Karpas bogo na nojo Troas, a kiaku niosi nalo bunu a kiaku mñesi nalo, saba nalo na nojidom verver jau kavarlo amei.

4:10 Kolo 4:14; Vaili 1:24, 2Kor 8:23; Kale 2:3; Taitas 1:4 **4:11**
Kolo 4:14; Vaili 1:24, Iñauo 12:12,25, 13:13, 15:37-39; Kolo 4:10;
Vaili 1:24 **4:12** Iñauo 20:4; Eves 6:21,22; Kolo 4:7,8 **4:13**
Iñauo 20:6

14 Jau komijikia toro na miñauka tano ðili marau nei Aleksada, naio mila iliano bova telabo laka ban kiniou. Mia Tubo ga naio rivitii ka rila venia ka naio,

15 a monoka neverial ka kojikia ka naio jo mil die toru kiado Ioluano Vou, vonganei monoka kovitikar vatitigso ka naio.

16 Tomu nalo na tortoru na vio Romo nalo amila vioriano ka kiniou ea komeli vaarakurano ruei. Ea bogo na, bilbilu dolu nalo abiniu aburovuro, maka lele tai rimei to ka tivelinio na kiniou. Mia nina bo ga, bo verver Atua naio rila siniabu re kalo rivior.

17 Ea bogo na, Tubo naio takurano bija kiniou, mia nomijog jibe naio midu moroano toru ban kiniou, ana nejikili ka neberial vite nonovio na Ioluano Vou ea tomu nalo miralo, mila taara na nalo napano maka amonea Atua amijog. Ea bogo na, be riano, kiniou nojo joomo ea niono laeon ruei, mia naio midular kiniou denio bereio.

18 Maka nejikia mia noviniua venia na bova bereio, mia nomidu kiniou nojoa Tubo jumñano, ka naio mia rilarur kiniou ka noto vija naio ea kiano vio na bo mave ea tiniabene, a bogo nonovio mia kiniou neje bereio kanano mermerano vanio, rivano-o mia maka rijikia ribisi bogo tai. Mm.

19 Vite tealó bereio ka never, aua kover kavijo bo ðeli bogiano bo ka tira nei Prisila bija koano Akuila, a bunu van nalo na Onesiporas kiano torogio nalo.

²⁰ Erastas naio maka bunu rimei ea vio nei, naio jo Korin ga, a bogo na kumemi numitu nubinimei, nuboru Maelitas, ana Trovimas naio mie, nojuvan naio jobo ea vio na.

²¹ Timoti, nojidom laka vonganei ka jau komei soṽeli ea vio nei, bior bogo na niavo jo binimei vaataro.

Nalo na vio nei aberinavo neverial kaso ka nalo aju tinielo maio kaso laka, nina Yubulus, Putensa, Linas, Klotia, bija bilbilu nalo dolu.

²² Namaaro ea vio na, neber Tubo to vija niunumo, kiano tiniememiano to vija kamiu kuviniu.

Kiniou, Pol.

Verikariano Vou Na Baki
The New Testament in the Baki language of Epi,
Vanuatu
Le Nouveau Testament en Baki langue de l'île d'Épi
au Vanuatu — Niutestamen long Baki lanwis, blong
Epi Aelan, Vanuatu

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Baki

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

f1528695-aae7-544e-aadd-9084a3830ae4